

44. ročník konference **American Indian Workshop (AIW). *Ancestral Shadows: Ethnocultural Encounters Carried in Body and Mind***

Konference *American Indian Workshop* slouží jako místo setkání evropských amerikanistů zabývajících se domorodými Američany již přes čtyřicet let. V současné době během čtyř dnů nabízí přes padesát příspěvků ve dvou paralelních panelech a bohatý doprovodný program. 44. ročník byl organizován týmem Judith Kádárové z katedry amerických studií na univerzitě Eötvös Loránd v Budapešti a proběhl v termínu 28. 6. – 1. 7. 2023. Přinesl přitom pestrou směs příspěvků z oblasti amerických studií, literární vědy, historie, muzeologie, lingvistiky a antropologie, svedl na jedno místo nejen vědce, ale i umělce, aktivisty a zástupce domorodých obyvatel Ameriky. Před začátkem prvního panelu byla velice zajímavým zpestřením možnost neformálního setkání s domorodými umělkyněmi pocházejícími z amerického jihozápadu Marlou Allisonovou (Pueblo Taos, Nové Mexiko) a Roxanne Swentzelovou (Laguna pueblo, Nové Mexiko), které byly hosty konference.

Úvodní příspěvek prvního dne přednesla Debora Madsenová z Ženevské univerzity. Autorka se odkazovala k názvu konference: *Ancestral Shadows: The Talking Dead* a pojednávala o problematice zacházení s domorodými ostatky na území Ameriky a o tom, jakou mohou hrát roli v uchopování identity prostoru. Vycházela z díla spisovatele Geralda Vizenora a jeho konceptu „soudních tribunálů kostí“, navrhované symbolické instituce, která měla

poukazovat na potřebu změnit nakládání s ostatky ze strany muzeí a veřejnosti v devadesátých letech. Po úvodním hlavním příspěvku dne pokračovaly paralelně probíhající panely s názvy *Borderlands* a *Visual Arts*, následované muzeologickými diskuzními panely *Digital Walking Tours* a *Museums*. Během panelu *Visual Arts* představila nejprve Mathilde Roza z Nizozemska tvorbu domorodého umělce Carla Beama v podobě jeho aktivistických instalací z osmdesátých a devadesátých let a poté Dakota Stevens ze Spojených států analyzoval tvorbu soudobé domorodé umělkyně Nanibah Chaconové na příkladu její velké fresky *Connected Pathways* z roku 2020 v oklahomské Tulse. Panel zakončil Imre Nagy s analýzou výjevů bitev a hrdinských činů Šajenů z 19. století, zachycených pastelkami na papíře v sešitech prázdných účetních knih. Následující muzeologický panel byl velmi inspirativní. S velkou otevřeností zde odborníci z několika evropských a amerických muzeí sdíleli své úspěchy a diskutovali úskalí pokusů muzeí vyrovnávat se s koloniální minulostí a zapojit do svého fungování domorodé komunity.

Doprovodný program prvního dne zahrnoval dopolední komentovanou prohlídku centra města a večer byli účastníci pozváni na slavnostní otevření výstavy přítomných umělkýň Marly Ellisonové a Roxanne Swentzelové v nové budově Etnografického muzea s úvodní řečí zástupce amerického velvyslanectví. Samotná budova Etnografického muzea v parku Városliget byla velkým zážitkem. Budova, která sklídila mezinárodní ohlas po svém otevření v roce 2022, je navržena maďarskými architekty ze studia Napur, je z části zapuštěná do země a dvě

prohnutá křídla její střechy jsou přístupná a pokrytá parkovou úpravou. Samotná ver-nisáž s občerstvením byla velice příjemným a inspirativním umělecko-společenským zakončením prvního dne konference, kde se člověk mohl neformálně potkat s před-nášejícími.

Dopoledne druhého dne vyplňovaly dva na sebe navazující bloky panelů se souhrnným názvem *Stereotypes*. Velkou část dopoledních příspěvků prezentovali studenti doktorských programů. Leonie Treierová z Bard Graduate Center v New Yorku představila svůj doktorský projekt, který analyzoval sbírku světově proslulého cestovatele a malíře George Catlina, jehož portréty domorodých obyvatel z první poloviny 19. století měly významný dopad na vytvoření představy „indiána“ v Americe i v Evropě. Treierová analyzuje předměty, které Catlin předváděl na svých přednáškách jako autentické artefakty, a dokazuje, že byly úmyslně upravovány, aby zapadly do specifické představy „autentické domorodé estetiky“, čímž dále prohluboval stereotypní představu divochů a divošského umění.

Doktorandka Anna Řičář Libánská z Univerzity Karlovy byla chronologicky první prezentující z malé české výpravy, která se tento rok vypravila na konferenci. Přednesla příspěvek s názvem *Reprezentace domorodých Američanů v československém časopise Mladý svět mezi lety 1959–1989*, v němž ilustrovala, jak na jednu stranu komunistická propaganda použila obraz indiána jako příslušníka americké minority utlačovaného kapitalistickým imperialistickým režimem a na straně druhé ho tak disidentské kruhy vnímaly jako symbol svého boje za svobodu proti komunistickému režimu.

V rámci bloků nazvaných *Stereotypes* rovněž prezentoval Marcus Lindner z Goetheho Univerzity ve Frankfurtu příspěvek s názvem *They Want to Take Away Our Winnetou*. Představil a komentoval nedávné události ze srpna 2022, kdy v Německu proběhla velmi bouřlivá odborná i veřejná debata ohledně nově natočeného filmu inspirovaného dílem Karla Maye *Mladý náčelník Vinnetou* a knih, které z tohoto filmu vycházely a které byly ihned po svém vydání staženy z prodeje pod tlakem kritiky v médiích. Lindner na veřejných a odborných debatách, kterých se sám účastnil, ilustroval, jak je odkaz Karla Maye v Německu stále živý a v současné době velmi kontroverzní v otázkách kulturní apropriace a reprezentace domorodých obyvatel.

Zajímavým způsobem na příspěvek Marcuse Lindnera navázali Lívia Šavelková (Univerzita Pardubice) a Martin Heřman-ský (Univerzita Karlova) s příspěvkem *Filmový fenomén Vinnetou v České a Slovenské republice*, ve kterém mapovali rozšíření tohoto fenoménu do různých oblastí populární kultury od šedesátých let po současnost. Jejich prezentace obsahovala nepřeborné množství odkazů v podobě dětských říkanek, písní, reklamních sloganů a produktů, memů ze sociálních sítí atd. V rámci bloku *Stereotypes* jsem prezentoval i já příspěvek vycházející z mého doktorandského výzkumu s názvem *Obraz „Indiána“ nesený myslí a tělem v komunitě českých hobbistů*.

Paralelně s panelem *Stereotypes* probíhal panel zaměřený na historii i současnost domorodé literární tvorby s názvem *Homing People and Nations in Literature: From Oral Tradition to Contemporary Novel* a literatuře se věnoval i panel následující s názvem *Indigenous Women Remembering*

and Remembered. Odpoledne druhého dne proběhla hlavní přednáška *Mapping Indian Country in Hungary*, která reflektovala odborný i veřejný zájem o domorodé obyvatele Ameriky v průběhu maďarské historie. Následovaly dva diskuzní panely na téma *Ethnocultural In-Betweenness, Hybridity and Blended Heritage in a Transatlantic Perspective* a *Indigenous Internationalism in the Long Red Power Era*, kde jedním z předsedajících byla i Lucia Kýrová z Karlovy univerzity.

Poslední den konference ukázal, že nejvíce příspěvků bylo předneseno z oblasti literární a filmové vědy, což akci AIW do velké míry definuje. V pátečních panelech *Ancestors in Literature* a *Indigenous Ecology* tak zaznívaly příspěvky představující a analyzující tvorbu především soudobých domorodých spisovatelů jako jsou Darice Little Badgerová z kmene Lipan Apache a její román *Elatsoe* z roku 2020, Cherie Dimalinová z komunity Métis a její román *The Marrow Thieves* z roku 2017 nebo autoři zastoupení v literárních sbírkách *Beadworkers* (2019) a *Night of the Living Rez* (2022). Některé příspěvky se zaměřovaly na analýzu domorodých básníků a jejich tvorby v současném společenském kontextu. Literatuře a nejen poezii se rovněž věnoval Robert Lee v hlavním příspěvku dne s názvem *Memories of Now: An Octet of Native and Comparative Poetries*.

Na literární témata navázal panel věnující se filmu s názvem *Films on Indigeneity*. V tomto panelu se přednášející věnovali především filmům vytvořeným domorodými tvůrci jako *Tia a Piujuq* (2017), *Smoke Signals* (1998), *Atanarjuat: The Fast Runner* (2001), *Mekko* (2015) a dalším. Většina příspěvků pojednávala o tom,

jakým způsobem se prostřednictvím filmového média daří domorodým umělcům bojovat proti zažitým stereotypům ve filmovém průmyslu a jak tyto obrazy ovlivňují představy členů domorodých komunit o nich samých.

Poslední panel konference *Sovereignty in the US and Canada* se věnoval domorodému aktivismu a politickým tématům. V tomto panelu zazněla celá řada velmi inspirativních příspěvků. Nicole Perryová z Aucklandské univerzity přednesla velmi aktuální a velmi znepokojivý příspěvek týkající se objevení hromadného hrobu s ostatky domorodých dětí na pozemku internátní školy Kamloops Indian Residential School v Britské Kolumbii v květnu roku 2021. Tato událost vynesla na světlo temné stránky historie rezidenčních škol v Kanadě a jejich kontroverzní úlohy ve snahách asimilovat domorodé obyvatelstvo. Zoltán Grossman ve svém příspěvku *Unlikely Alliances: Native Nations and White Communities Join to Defend Rural Lands* sdílel zkušenosti z více jak třicetiletého působení v domorodých politických a ekologických hnutích.

V pátek odpoledne také proběhlo zakončení oficiálního programu konference a symbolické předání organizačních povinností do rukou Livie Šavelkové, která bude se svým týmem organizovat příští ročník AIW s názvem *Sport, tělo a pohyb* na jaře 2024 na Univerzitě Pardubice. V sobotu byl ještě pro návštěvníky připraven bohatý doprovodný program v podobě dalších komentovaných prohlídek centra Budapešti, oběda v Etno-Bistru a návštěvy lázní.

Tadeáš Dufek
tadeass@seznam.cz